

Список використаних джерел

1. Kahoot. URL: <https://kahoot.com/>
2. Гнедко Н. М. Методика використання засобів віртуальної наочності у навчальному процесі: [навч.-метод. посіб.] / Наталя Гнедко, Ігор Войтович. – Рівне: О. Зень [вид.], 2014. – 303 с.
3. Міндомо. URL: <https://en.wikipedia.org/wiki/Mindomo>.
4. XMind. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/XMind>.
5. Засекіна Т. М. Роль дидактичних засобів у формуванні самостійної пізнавальної діяльності учнів / Тетяна Засекіна // «Проблеми педагогічних технологій»: зб. наук. пр. – Луцьк, 2008. – Вип. 1(38). – С. 78–82.

Тетяна Перкіна

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИЙ СУПРОВІД МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ З МІНІМАЛЬНИМИ ПОРУШЕННЯМИ СЛУХУ

Згідно з традиційними уявленнями про структуру дефекту і згідно існуючої в Україні системи спеціальної та інклюзивної освіти, діти з мінімальними порушеннями слуху підлягають навчанню в школі для слабчучючих або в закладах загальної середньої освіти з інклюзивною формою навчання. Розглянемо, як забезпечується всебічний розвиток таких дітей в умовах спеціального закладу.

Подолання порушень психічного розвитку вимагає соціального за своєю природою, цілісного впливу на особистість учня в спеціально організованому освітньо-виховному процесі. Завдяки спеціальному навчання формуються мовлення і понятійне мислення, словесна пам'ять, створюються умови для розширення можливостей компенсації порушень як за рахунок розвитку і використання збереженого слуху, так і за рахунок інших збережених аналізаторів.

Школа для дітей з порушеннями слуху забезпечує своїм вихованцям загальноосвітню підготовку, що досягається при дотриманні особливої змістовної та методичної спрямованості навчального процесу, в основі якого закладено корекційно-розвивальний принцип навчання. Орієнтація на даний принцип означає, що педагогічний процес в школі для слабчучючих змінений у порівнянні з процесом навчання в закладах загальної середньої освіти (за рахунок, наприклад, збільшення тривалості навчання, введення слухової роботи і роботи над вимовою тощо). Педагогічний процес відрізняється іншим змістом, спрямованим на заповнення прогалів розвитку, позначаються на засвоєнні основ наук, він специфічний по використуваних засобів і методів, орієнтуються на наявність у дитини можливості компенсації. Головним фактором, що визначає особливості слабчучючих дітей, є порушення слуху і внаслідок

цього, мовленнєве недорозвинення.

Тому в якості вирішального засобу корекції психічного розвитку учнів, що мають порушення слуху, необхідно використовувати особливу систему занять з накопичення словника, уточнення звукового складу мовлення, засвоєнню граматичної системи мовлення, оволодіння різними видами і формами мовленнєвої діяльності. Це, в свою чергу, вимагає використання спеціальної методики, спрямованої на подолання мовного недорозвинення і формування мовлення як засобу спілкування і знаряддя мислення.

Специфічність побудови навчально-виховного процесу в школі слабочуючих проявляється в тому, що в ньому поєднується рішення двох груп завдань, різних за своїм характером. З одного боку, цей процес ставить завдання пропедевтичного характеру: практичне оволодіння мовленням; розширення, уточнення, уявлень, знань дітей про навколишній світ; розвиток уваги, слухового, зорового сприйняття; формування наочних і абстрактних узагальнень.

Вирішення цих завдань сприяє розвитку дітей, готує їх до свідомого оволодіння системою шкільних знань і навичок.

З іншого боку, навчальний процес в школі слабочуючих можна розглядати як планомірне, цілеспрямоване навчання основам наук, оволодіння знаннями і навичками, необхідними для життя, для будь-якої сфери трудової діяльності. При навчанні слабочуючих школярів дотримується принцип нерозривності навчання і розвитку мовлення. Весь навчальний процес спрямований не тільки на оволодіння основами наук в межах середньої школи, а й на розвиток мовлення дитини.

Спеціальне навчання слабочуючих своєрідно не тільки по своїм завданням, змісту, принципам організації занять. В цьому плані необхідно відзначити використання звукопідсилюючої апаратури, індивідуальних слухових апаратів та інших пристосувань для формування вимовних навичок; використання Української жестової мови як допоміжного засобу, що полегшує сприйняття мови, складу слова.

Підсумовуючи сказане вище, можна зробити висновок про те, що умови, які створені в спеціальних закладах, найбільш адекватні наявним у слабочуючих дітей порушень.

Однак, реальність сьогодення показує нам, що серед слабочуючих дітей можна виділити групу дітей з мінімальними порушеннями, слуху – це діти з незначним зниженням слуху (в межах 15–20 дБ) і діти з односторонньою приглухуватістю.

Як правило, до групи людей з порушеннями слуху такі діти ставляться скоріше формально, тому що вчаться в масових школах.

Ще Л. С. Виготський вказував на необхідність створення такої системи-навчання, в якій вдалося б органічно поєднати спеціальне навчання з навчанням, дітей з, нормальним розвитком: тому завданням

виховання дитини з порушенням розвитку є її інтеграція в життя і створення умов компенсації його нестачі з урахуванням не тільки біологічних, а й соціальних факторів [2].

В даний час в Україні розвивається взаємодія спеціальної і загальної освіти за допомогою відкриття інклюзивних класів в закладах загальної середньої освіти та спільного навчання в одному класі.

Спільне навчання в одному класі більш ефективно для дітей з невеликими порушеннями розвитку (наприклад, дітей з порушеннями зору, слабочуючих, з легкою формою дитячого церебрального паралічу та ін.) при наявності добре налагодженої діяльності служби супроводу. У випадку спільного навчання діти з мінімальними порушеннями слуху виявляються в умовах інклюзії, так як незначна вираженість порушення дає право вчитися в масовій школі. Про таке явище згадує Е. В. Миронова, кажучи про можливість навчання в масовій школі раптово оглухлих дітей, що мають збережене мовлення [4].

Таким чином, інклюзію слід розуміти як входження в соціум дітей з незначними порушеннями, має всі передумови до інтеграції. Говорячи про навчання дітей з мінімальними порушеннями слуху в закладах загальної середньої освіти, необхідно відзначити, що питання, пов'язані з цією проблемою давно розглядаються у вітчизняній і зарубіжній сурдопедагогіці.

Так, Р. М. Боскис відзначала, що навчання в спеціальній школі має і позитивні, і негативні сторони. Навчання в спеціальній школі має переваги: там працюють сурдопедагоги, значно менше учнів займається в класі, вони навчаються за спеціальними програмами, які проходять в більш розтягнуті терміни; є спеціальне обладнання тощо. Незважаючи на все це, навчання слабочуючих дитини в масовій школі, на думку Р. М. Боскис, має перевагу, тому, що нормальне мовне оточення, яке є тільки в масовій школі, при певних умовах може зіграти винятково важливу роль у розвитку слабочуючих дітей [1].

Видатний сурдопедагог Е. І. Леонгард в своїх роботах довела можливість навчання в масовій школі дітей з набагато більшими порушеннями слуху (аж до глухоти). Аналіз величезного досвіду роботи, проведеної автором у даному напрямку показав, що діти з порушеннями слуху можуть вчитися разом зі чуючими в одному класі; для нечуючих дітей доцільніше організовувати спеціальні класи при масовій школі [3].

Цієї ж точки зору дотримувалася Е. В. Миронова, яка вважала можливим спільне навчання з чуючими не тільки дітей з порушеннями слуху, а й раптово оглухлих (пізньооглухлих). Особливо підкреслюється, що інтеграція раптово оглухлих в середовище чуючих за умови додаткового педагогічного супроводу таких дітей протікає без особливих труднощів, так як їх мовленнєвий розвиток відповідає віковій нормі [4].

Вихідним положенням для формування теорії і практики комплексного супроводу є системно-орієнтаційний підхід, згідно з яким розвиток розуміється як вибір і освоєння суб'єктом розвитку тих чи інших

інновацій. Супровід може трактуватися як; допомога, суб'єкту розвитку в формуванні орієнтаційного поля, відповідальність за дії в якому несе сам суб'єкт [5].

Отже, підсумовуючи вище сказане, можна зробити висновок, що в теорії супроводу важливим положенням виступає твердження, що носієм проблеми розвитку дитини в кожному конкретному випадку виступає і сама дитина, і її батьки, і педагоги, і найближче оточення дитини. При виділенні принципів комплексного психолого-педагогічного супроводу дитини необхідно керуватися цим твердженням з метою задоволення інтересів і дитини, і дорослих.

Список використаних джерел

1. Боскис Р. М. Учителю о детях с нарушениями слуха. М.: Просвещение, 1975. 143 с.
2. Выготский Л. С. Собрание сочинений: в 6 т. / под ред. А. В. Запорожца. М.: Педагогика, 1982. Т. 5.
3. Леонгард Э. И., Самсонова Е. Г., Иванова Е. А. Я не хочу молчать. М.: Теревинф. 2009. 144 с.
4. Миронова Э. В. Обучение внезапно оглохших (детей и взрослых) восприятию устной речи: учеб.-метод. пособ. М.: Институт учебника «Пайдейя», 2000. 304 с.
5. Психолого-педагогическое консультирование и сопровождение развития ребенка: пособие для учителя-дефектолога / под ред. Л. М. Шипициной. М.: Владос, 2003. С. 10–37.

Юлія Песоцька

ДОСВІД ТА ПРАКТИКА ВПРОВАДЖЕННЯ ІНКЛЮЗИВНОГО ТУРИЗМУ ФАКУЛЬТЕТОМ СОЦІАЛЬНОЇ ТА ПСИХОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ УМАНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Впровадження інклюзивного туризму є достатньо актуальним питанням сьогодення. Люди з особливими потребами, які довгий період були ізольовані від суспільства, сьогодні стають активними його членами. Хоча для більшості з них подолання бар'єрів досі залишається великою перепорою, особливо соціальних. Несприйняття, відчуження осіб з інвалідністю або занадто жалісливе ставлення зумовлює замкнутість та відстороненість від соціального оточення. Саме тому сучасне суспільство шукає вирішення цих проблем.

Міністерство освіти і науки України визначає інклюзивне навчання як систему освітніх послуг, гарантованих державою, що базується на принципах недискримінації, врахуванні багатоманітності людини,